

ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „БЪЛГАРСКА МУЗИКА“
ДЪРЖАВНА ФИЛХАРМОНИЯ — РУСЕ

СИМФОНИЧЕН КОНЦЕРТ

посветен на

ЛУДВИГ ВАН БЕТОВЕН

ПО СЛУЧАЙ 200 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО МУ

Диригент

ИЛИЯ ТЕМКОВ

Солист

РА ЛАЗАРОВА

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"- Русе

120000890744

ПРОГРАМА

Увертюра „Корнолан“

Концерт за пиано № 4

Allegro moderato
Andante con moto
Rondo Vivace

Симфония № 5

Allegro con brio
Andante con moto
Allegro
Finale - Allegro

Сезон 1970 — 1971

ЛУДВИГ ВАН БЕТОВЕН

Трудно е да се намерят произведения, които са имали такова значение в музикалната култура на човечеството, както симфоничните на Бетовен. В него с изключителна, могъща енергия се е концентрирало всичко най-хубаво, което е било достигнато в историческия развитие на музикалното изкуство. В симфоничните произведения на Бетовен са отразени най-съществените моменти на епохата в която те са създадени. Събитията от този исторически период се превръщат в неговите произведения във вълнуваща повед за съдбата на човечеството, на хората от различни страни и народи.

Основни източници на Бетовеновата музика са културата на Виенската класика и изкуството от епохата на Великата френска революция. Това обяснява великолепия синтез на музикалното съвършенство с богатството на идеи и социална насоченост. Идейността на Бетовен се крие в новото жизнено съдържание, в самия дух на епохата, което блика от неговата музика с непознатата до сега сила. В нея преобладават героичните и силни образи с цялата си безкрайно богата нюансираност. Чувствата и образите у Бетовен имат подчертан общочовешки характер. Адресирана до най-широките слушателски маси, неговата музика е толкова актуална и вълнуваща, както и в епохата на нейното създаване.

Увертиурата „Кориолан“ е написана като встъпление към едноименната пиеса на писателя Колин, съвременник на Бетовен. Първото и изпълнение е било осъществено през 1807 година, което довежда до възобновяване на драматичния спектакъл на сцената на Виенския театър. Днес съвременният слушател възприема увертиурата на Бетовен „Кориолан“ като самостоятелно симфонично произведение с трагично-героичен характер. Първата тема е тревожно-мрачна, наситена със страст, която е противопоставена на една широка, певуча мелодия. В разработката главната тема е разчленена на отделни мелодични звена, които я съставляват. Извънредно изразителна е кодата на увертиурата. Увертиурата „Кориолан“ е героично произведение по своята идейност, но все пак няма победоносен характер, както например Петата, Еронката, Егмонт и др. В нея се рисуват трагично-героични образи, които не съумяват да изведат започната борба до победоносен завършек.

В Четвъртия концерт за пиано и оркестър с особена сила се проявява една ярка за Бетовеновите концерти черта — равностойността на оркестъра и солиращия инструмент, взаимното проникване на двете партии. Създаден през 1805 год., той бележи един от върховете на Бетовеновото творчество. Първата част се отнася към спокойните, лишени от драматизъм страници на неговата

491232

музика Тя прави впечатление с изящния си и пламен характер. Напълно контрастна е втората част, която е изградена във вид на диалог между оркестъра и солиращия инструмент. Но докато в началото оркестровата партия е изпълнена с мрачност и неумолимост а тая на пианото звучи плахо, нерешително в развитието на частта настроението се променя и соловата партия придобива голяма активност. Нов контраст и същевременно убедителен завършек на концерта донася третата част, в която живите танцови ритми се редуват с пасторални настроения.

Петата симфония е един от най-съвършените примери на Бетовеновия симфонизъм. Тя е пропитана с героични идеи, с утвърждаване тържеството на героичното начало, което в случая води до възхвала не на отделния герой, а на масовия героизъм и народна победа. Това е истинска музикална драма, чието развитие може да се изрази като движение „от мрака към светлината, от поражение към победа“. Над цялата симфония господства един ритмичен лейтмотив изразен най-ясно в главната тема на първата част. Цялата първа част представлява жестока битка с мъжествено-лиричната тема на героя. Тук все пак господства неумолими „ритъм на съдбата“, който по своята същност е изключително активен и настъпателен. Втората част е изпълнена със спокойствие и лирика, което впоследствие се сменя с призивни и войнствено-героични мотиви. В третата част отново се появяват силни и драматични конфликти. Изпълнена с разнообразни и противоречиви по своя характер теми тя естествено води до финала на симфонията, който представлява картина на гравдиозно народно празненство. За постигане на необходимата мощ и блясък на звучността, Бетовен използва нови за творчеството му музикални инструменти — тромбони, контрафагот и пиколо.

За Петата симфония Рихард Вагнер пише: „В Петата симфония, след като скръбта служи за основа и изходна точка чрез силното напрежение на волята, тя се превръща в горда и триумфална радост“.

РУСЕНСКИЯТ СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР започва своята концертна дейност през 1947 г. Негови художествени ръководители са били известни български диригенти като засл. артист Константин Илиев, засл. артист Добрин Петков, засл. артист Руслан Райчев, нар. артист Саша Попов, Емил Караманов, Иван Вульпе, Александър Владигеров, Камен Големинов и др.

През 1960 г. ръководството на оркестъра бива поверено на Илия Темков, който издига на по-висок етап участието на русенските симфонии в обществено-политическия живот, връзката им с нашите музикални слушатели и с чуждестранни музикални

дейци и колективи. Оркестърът стана инициатор на първия международен музикален фестивал в нашата страна — „Маргенски музикални дни“. Този фестивал вече десет години популяризира българското симфонично изпълнителско изкуство далеч зад пределите на България. Той даде възможност за артистична изява пред нашата публика на такива изтъкнати симфонични състави като Симфоничният оркестър на Съветското радио и телевизия, Кневската филхармония, Новосибирската филхармония, Гевандхаусоркестър, Дрезденската филхармония, Симфоничният оркестър и хор на Берлинското радио, Белградската филхармония, Катовицката филхармония, Букурещката филхармония, Симфоничният оркестър и хор на Румънското радио и телевизия.

Друга интересна инициатива на Русенския симфоничен оркестър са ежегодните „Зимни музикални вечери“, които се посвещават изцяло на творчеството на някой велик композитор: Моцарт, Шуберт, Шуман, Брамс. Тези музикални празници имат също така международен характер, като се има предвид участието на много чуждестранни солисти и диригенти, както и участието на Клужката филхармония, хора на Букурещката филхармония, и др.

Русенските симфоници работят в тясна връзка със своите слушатели — „приятели на симфоничната музика“, движението на Българска музикална младеж. Грижата за естетическото възпитание на подрастващото поколение се проявява в активна музикално-възпитателна дейност на оркестъра.

Широката и разнообразна дейност на оркестъра, както и неговите високи професионални качества са му създали име на един от водещите симфонични състави. Неговото изкуство е оглазено в много записи и грамофонни плочи, направени от радио София и „Балкантон“. През 1962 г. Радио Берлин записа редица български симфонични произведения в изпълнение на Русенския симфоничен оркестър. Тогава бяха и неговите първи задгранични концерти в Берлин, Дрезден, Потсдам. През 1967 г. оркестъра изнесе редица концерти в Австрия — Виена, Линц, Залцбург и др., а на следващата година участва във фестивала на руската и съветската симфонична музика в пр. Катовице и други градове на Полша. През 1969 г. оркестъра отново гостува в ГДР, като този път участва в летните Дрезденски музикални тържества. С успех завърши през месец октомври т. г. неговото турне в Италия.

От началото на тази година Русенският симфоничен оркестър се превърна в държавна филхармония, поемайки изцяло организацията и ръководството на концертния живот в града и окръго.